

Bruxelles, 21. kolovoza 2023.
(OR. en)

12380/23

COASI 155
ASIE 78
CFSP/PESC 1158
PE 98
ECOFIN 827
WTO 133
COHOM 180

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	18. kolovoza 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	JOIN(2023) 30 final
Predmet:	ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU - Posebno upravno područje Hong Kong: Godišnje izvješće za 2022.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument JOIN(2023) 30 final.

Priloženo: JOIN(2023) 30 final

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 18.8.2023.
JOIN(2023) 30 final

ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Posebno Upravno Područje Hong Kong

Godišnje izvješće za 2022.

ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

POSEBNO UPRAVNO PODRUČJE HONG KONG

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2022.

Sažetak

Od predaje Hong Konga Narodnoj Republici Kini 1997. Europska unija (EU) i njezine države članice pažljivo prate politička i gospodarska kretanja u Posebnom Upravnom Području (PUP) Hong Kong.

Komisija i visoki predstavnik u skladu s obvezom prema Europskom parlamentu preuzetom 1997. objavljuju godišnje izvješće o razvoju događaja u Hong Kongu u kojem su glavne teme provedba načela „jedna zemlja, dva sustava” i autonomija Hong Konga kako je utvrđena u Temeljnom zakonu.

Ovo je 25. takvo izvješće i u njemu se daje prikaz stanja 2022. Godinu su obilježili: i. 25. obljetnica predaje Hong Konga Kini i posjet predsjednika Xi Jinpinga, ii. druga obljetnica uvođenja Zakona o nacionalnoj sigurnosti u Hong Kongu i iii. polaganje prisega Johna Leeja, prvog čelnika vlade izabranog nakon uvođenja radikalnih promjena hongkonškog izbornog sustava. John Lee bio je jedini kandidat. Proces narušavanja visokog stupnja autonomije Hong Konga te prava i sloboda koji su trebali biti zaštićeni barem do 2047. nastavio se 2022.

Godinu je obilježila i temeljita provedba Zakona o nacionalnoj sigurnosti. Nastavili su se intenzivirati sudski postupci protiv prodemokratskih aktivista i političara. Mnogi čekaju suđenje, među ostalim 47 prodemokratskih aktivista koji su sudjelovali na predizborima, članovi sad raspuštenog Hongkonškog saveza za potporu domoljubnim demokratskim pokretima u Kini, medijski magnat Jimmy Lai i brojne druge osobe. Mnogi od njih u pritvoru su od siječnja 2021., a neki su u samici. U predmetima u kojima je riječ o nacionalnoj sigurnosti opetovano se primjenjivao zakon o pobuni iz kolonijalnog doba. Odbor za ljudska prava Ujedinjenih naroda u srpnju je u svojem četvrtom periodičnom pregledu u okviru Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima u Hong Kongu pozvao na stavljanje izvan snage Zakona o nacionalnoj sigurnosti i zakona o pobuni.

Iako u Hong Kongu i dalje postoji sloboda interneta, vlasti su u veljači 2022. blokirale pristup osjetljivom internetskom sadržaju, primjerice internetskim stranicama nevladine organizacije Hong Kong Watch. Slobodu interneta ugrožavaju i drugi zakoni, primjerice zakon o suzbijanju doksiranja i zakon o autorskom pravu.

Čelnik vlade 28. studenoga zatražio je od Stalnog odbora Nacionalnog narodnog kongresa prvo tumačenje Zakona o nacionalnoj sigurnosti.

Navedeni razvoj događaja sve više dovodi u pitanje stanje vladavine prava u Hong Kongu, koja je temelj njegova gospodarskog uspjeha.

EU je javno i privatno izrazio zabrinutost zbog razvoja događaja u Hong Kongu.

Visoki predstavnik dao je u ime EU-a sljedeću izjavu u vezi s Hong Kongom:

8. svibnja – izjava o izborima za čelnika izvršne vlasti održanima 8. svibnja¹.

Visoki predstavnik objavio je sljedeći tvit u vezi s Hong Kongom:

12. svibnja – tvit o uhićenju Denise Ho, Hui Po-keunga, Margaret Ng i kardinala Josepha Zena².

Glasnogovornica EU-a dala je sljedeću izjavu o Hong Kongu:

28. srpnja – izjava o građanskim i političkim pravima³.

Glasnogovornica EU-a objavila je sljedeće tvitove o Hong Kongu:

4. siječnja – tvit o zatvaranju internetskih novina Citizen News⁴,

16. ožujka – tvit o nevladinoj organizaciji Hong Kong Watch, prvoj inozemnoj organizaciji kojoj je policija za nacionalnu sigurnost izdala upozorenje⁵,

1. srpnja – tvit o 25. obljetnici uspostavljanja PUP-a Hong Kong⁶.

¹ Izjava visokog predstavnika u ime Europske unije o izborima za čelnika izvršne vlasti održanima 8. svibnja, Vijeće EU-a, 8. svibnja 2022., dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2022/05/08/hong-kong-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-chief-executive-election-held-on-8-may/>.

² Tvit visokog predstavnika o uhićenju kardinala Josepha Zena, Margaret Ng, Denise Ho i Hui Po-keunga, 12. svibnja 2022., dostupno na: https://twitter.com/josepborrell/status/1524463674278264834?s=21&t=waWDgBNVJ77GO5_t9QmZ-g.

³ Izjava glasnogovornice o građanskim i političkim pravima, Europska služba za vanjsko djelovanje, 28. srpnja 2022., dostupno na: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-civil-and-political-rights_en.

⁴ Tvit glasnogovornice o zatvaranju internetskih novina Citizen News, Europska služba za vanjsko djelovanje, 4. siječnja 2022., dostupno na: <https://twitter.com/nabilauspox/status/1478056509825327109?s=21>.

⁵ Tvit o nevladinoj organizaciji Hong Kong Watch, prvoj inozemnoj organizaciji kojoj je policija za nacionalnu sigurnost izdala upozorenje, Europska služba za vanjsko djelovanje, 16. ožujka 2022., dostupno na: <https://twitter.com/nabilauspox/status/1504029166622191616?s=21>.

Nakon odabira čelnika vlade ministri vanjskih poslova skupine G7 objavili su 9. svibnja zajedničku izjavu o Hong Kongu.

EU je kineskim čelnicima izrazio zabrinutost o temeljnim slobodama u Hong Kongu i stupnju autonomije Hong Konga na sastanku na vrhu između EU-a i Kine održanom 1. travnja 2022. i na sastanku čelnika održanom 1. prosinca 2022.

Europski parlament donio je dvije rezolucije o Hong Kongu 2022., kako je navedeno u nastavku.

Europski parlament donio je 20. siječnja rezoluciju o kršenju temeljnih sloboda u Hong Kongu. U rezoluciji „najoštrije osuđuje činjenicu da su sloboda izražavanja, sloboda udruživanja i sloboda tiska u Hong Kongu jednako strogo ograničene kao i u Kini te ponovo izražava svoju solidarnost s hongkonškim narodom u njegovoj borbi za slobodu i demokraciju”.

Europski parlament donio je 7. srpnja rezoluciju o uhićenju kardinala Zena i upravitelja Fonda za humanitarnu pomoć 612 u Hong Kongu. U rezoluciji „osuđuje uhićenja kardinala Josepha Zena, jednog od najjačih zagovornika prodemokratskog pokreta u Hong Kongu, i ostalih četiriju upravitelja Fonda za humanitarnu pomoć 612 u Hong Kongu, što predstavlja napad na slobode zajamčene Temeljnim zakonom Hong Konga, uključujući slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja”.

Gospodarstvo Hong Konga ponovno je palo u recesiju 2022. iako su ograničenja putovanja i ograničenja radi zaštite zdravlja postepeno ublažena u drugoj polovini godine. Hong Kong je i dalje bio treće najveće odredište za ulaganja na svijetu i peto najveće trgovinsko gospodarstvo. Od lipnja 2021. do lipnja 2022. broj poduzeća iz EU-a smanjio se za 0,9 % (na 1 600) u odnosu na prethodnu godinu. Ipak, poduzeća iz EU-a bila su među otpornijima od početka pandemije (njihov se broj smanjio za samo 0,2 % od lipnja 2019.) te i dalje čine najveću nekinesku poslovnu zajednicu u Hong Kongu. EU je u prvih 10 mjeseci 2022. bio treći najveći trgovinski partner Hong Konga u trgovini robom, nakon kontinentalne Kine i Tajvana.

⁶ Tvit o 25. obljetnici uspostavljanja Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, Europska služba za vanjsko djelovanje, 1. srpnja 2022., dostupno na: <https://twitter.com/NabilaEUspox/status/1542747257639952384>.

U prvih devet mjeseci 2022. gospodarstvo Hong Konga smanjilo se za 3,3 % u odnosu na prethodnu godinu⁷. Financijski sektor i sektor trgovine i logistike nailazili su na sve veće poteškoće tijekom godine, a sektori izloženi turističkoj potrošnji i dalje su ostvarivali slabije rezultate.

Službeni podaci Uprave za popis stanovništva i statistiku pokazuju da je u Hong Kongu zabilježen najveći pad broja stanovnika od 1961., kad su se počeli prikupljati statistički podaci. U protekle dvije godine Hong Kong je napustilo oko 116 600 osoba u dobi od 18 do 39 godina. To je dovelo do smanjenja broja stanovnika za 121 500 – odnosno 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu – od lipnja 2021. do lipnja 2022. (95 000 zbog neto odljeva stanovnika i 26 500 zbog toga što je broj umrlih bio veći od broja rođenih)⁸.

Pregled situacije i razvoja događaja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19

Vlada je početkom godine postrojila mjere uspostavljene radi suzbijanja pandemije bolesti COVID-19. Te su mjere izolirale Hong Kong od ostatka svijeta jer su uključivale mehanizam za obustavu letova, zabranu tranzita koja je obuhvaćala više od 100 zemalja i područja, među ostalim i Francusku⁹, te trodnevnu karantenu u hotelu za putnike u dolasku. Ograničenja su utjecala na svakodnevni život i na gospodarstvo, uključujući ograničenja društvenog života, primjenu kodeksa o zdravlju i uvođenje digitalne aplikacije za praćenje. Vrhunac petog vala zabilježen je u ožujku, kad je u Hong Kongu zabilježeno više od 58 000 potvrđenih slučajeva zaraze na dan. Nakon što se situacija povezana s pandemijom postupno poboljšala i novi čelnici preuzeli dužnost 1. srpnja, vlada je poduzela mjere za postupan povratak u normalan život.

I. Politička i društvena kretanja

Politička kretanja

Godine 2022. obilježavala se **25. obljetnica britanske predaje Hong Konga** Narodnoj Republici Kini. Gospodarski sustav i način života u Hong Kongu trebao bi ostati isti 50 godina u skladu s načelom „jedna zemlja, dva sustava”,

⁷ Priopćenje za medije: *Advance estimates on Gross Domestic Product for third quarter of 2021* (Procjene bruto domaćeg proizvoda za treće tromjesečje 2021.), 1. studenoga 2021., Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=4917.

⁸ Priopćenje za medije: *Mid-year population for 2022* (Broj stanovnika sredinom godine za 2022.), 11. kolovoza 2022., Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078.

⁹ Francuska je bila jedina država članica EU-a obuhvaćena tom mjerom.

kako je utvrđeno u Zajedničkoj kinesko-britanskoj deklaraciji. Predsjednik Xi Jinping 1. srpnja prvi je put izjavio da bi načelo „jedna zemlja, dva sustava” moglo ostati na snazi i nakon 2047., pod sveobuhvatnom jurisdikcijom Kine.

Zajedničkom kinesko-britanskom deklaracijom predviđeno je da će Hong Kong imati „visok stupanj autonomije” kao PUP i da će njime vladati narod Hong Konga.

Izbornom reformom iz 2021. nastojalo se osigurati da „Hong Kongom upravljaju domoljubi”. Prvi **izbori za čelnika vlade** nakon reforme održani su 8. svibnja. Bivši policijski službenik i ministar uprave John Lee bio je jedini kandidat. Ograničenja povezana s pandemijom bolesti COVID-19 ometala su raspored izbora. Tadašnja čelnica vlade, Carrie Lam, najavila je 18. veljače da će se izbori dogoditi za šest tjedana, s 27. ožujka na 8. svibnja, pozivajući se na uputu predsjednika Xi Jinpinga o kontroliranju situacije povezane s pandemijom bolesti COVID-19 i na Pravilnik o donošenju propisa u kriznim situacijama.

Kad je 3. travnja počelo razdoblje prikupljanja nominacija, čelnica vlade Carrie Lam izjavila je da se neće ponovno kandidirati na izborima. Ured za vezu središnje narodne vlade u Hong Kongu najavio je na sastanku s političkom elitom 6. travnja da podupire Johna Leeja. Istog je dana John Lee odstupio s položaja ministra uprave i iskazao namjeru da se kandidira na izborima. Državno vijeće središnje narodne vlade prihvatilo je ostavku Johna Leeja 7. travnja u skladu s Temeljnim zakonom. John Lee okupio je 9. travnja tim za kampanju i organizirao virtualno medijsko događanje kako bi objavio svoju kandidaturu.

U jednom je danu John Lee prikupio tristotinjak nominacija iz svih pet sektora reformiranog izbornog povjerenstva koje ima 1 463 člana, čime je premašio propisani prag od 188 nominacija i približio se svojem planiranom cilju od 500 nominacija. Razdoblje prikupljanja nominacija završilo je 16. travnja, a John Lee prikupio je 786 nominacija. Povjerenstvo za ocjenu podobnosti kandidata dva dana poslije potvrdilo je kandidaturu Johna Leeja i proglasilo ga jedinim kandidatom.

Ta izborna utrka s jednim kandidatom provedena je po modelu iz Makaa, gdje se izbori za čelnika vlade odvijaju održavaju samo s jednim kandidatom.

John Lee i njegov tim za vrijeme predizborne kampanje nisu predali primjerke triju obrazaca privole za podršku u roku koji je propisalo povjerenstvo za izborna pitanja, što se smatra kažnjivim djelom za koje je najveća propisana kazna šest mjeseci zatvora i novčana kazna od 5 000 HKD (594,5 EUR). Visoki

sud u kolovozu je presudio da je do povrede propisa došlo zbog nepažnje i da se nije postupalo u zloj vjeri. John Lee nije kažnjen.

Na izborima 8. svibnja John Lee je osvojio 1 416 glasova članova izbornog povjerenstva, odnosno 99,2 % valjanih glasova. Osmero članova glasalo je protiv njega, a četvero je predalo prazne glasačke listiće. Premijer Li Keqiang izdao mu je potvrdu o imenovanju za šestog čelnika vlade 30. svibnja, a 1. srpnja položio je prisegu pred predsjednikom Xi Jinpingom.

Čelnik vlade restrukturirao je vladu u skladu sa svojim političkim prioritetima. Uspostavio je tri nova položaja: zamjenika ministra uprave, zamjenika ministra financija i zamjenika ministra pravosuđa. Osnovao je i novi Ured za kulturu, sport i turizam, podijelio Ured za promet i stambena pitanja na Ured za promet i logistiku i Ured za stambena pitanja te ojačao Ured za unutarnje poslove, koji je postao Ured za unutarnje poslove i pitanja mladih.

Ubrzo nakon formiranja nove vlade visoki dužnosnici vlade, uključujući čelnika vlade Johna Leeja i ministra financija Paula Chana, povelili su izaslanstva na posjete u inozemstvo u skladu s kineskom strategijom „Jedan pojas, jedan put”. Posjetili su zemlje Bliskog istoka, prije svega Saudijsku Arabiju, te zemlje jugoistočne Azije. Paul Chan u studenome je prisustvovao sastanku skupine G20 na Baliju kao član kineskog izaslanstva, a čelnik vlade John Lee poveo je izaslanstvo na Forum za gospodarsku suradnju azijskih i pacifičkih zemalja na Tajlandu radi promidžbe imidža Hong Konga, koji se počeo ponovno otvarati prema svijetu.

John Lee održao je 19. listopada svoje prvo predstavljanje politike Zakonodavnom vijeću. Predstavio je niz mjera za oporavak Hong Konga, primjerice programe za stručnjake kojima se nastoji privući 35 000 stručnjaka godišnje u iduće tri godine, osnivanje Ureda za privlačenje strateški važnih poduzeća i pokretanje fonda za zajednička ulaganja vrijednog 30 milijardi HKD (3,7 milijardi EUR) kako bi se privukla ulaganja strateški važnih poduzeća. Najavio je i uspostavljanje namjenskih timova u 17 ureda za gospodarstvo i trgovinu Hong Konga u kontinentalnoj Kini i inozemstvu radi ostvarivanja kontakata s poduzećima i stručnjacima.

Vlada je ukinula dodatne upravne pristojbe na nekretnine za strance koji u Hong Kongu žive sedam godina i imaju stalno boravište. John Lee predstavio je ambiciozan cilj za smanjenje vremena čekanja na najam javnih stambenih prostora sa sadašnjih otprilike šest godina na oko 4,5 godina u iduće četiri godine.

Prijevremeni izbori za članove Izbornog povjerenstva zakonodavnog vijeća održani su 18. prosinca radi popunjavanja četiri mjesta u Izbornom povjerenstvu koja su bivši članovi Zakonodavnog vijeća napustili kad su imenovani u vladu. To su bili četvrti prijevremeni izbori na temelju načela „Hong Kongom upravljaju domoljubi” uspostavljenog izbornom reformom 2021. Glasačko tijelo sastojalo se od 1 441 osobe. Izlaznost je bila 90,7 %. Na izborima nisu sudjelovali članovi prodemokratskih pokreta.

Hong Kong je pao za tri mjesta na **globalnom indeksu demokracije** savjetodavne organizacije Economist Intelligence Unit i zauzeo 88. mjesto od ukupno 167 zemalja i područja. Smanjen je prostor za djelovanje prodemokratskih političkih skupina. U prosincu je predsjednik Građanske stranke, nekad druge najveće stranke u Zakonodavnom vijeću, najavio raspuštanje stranke.

Posljedice pandemije bolesti COVID-19

Vlada je početkom godine **postrojila mjere** za suzbijanje petog vala pandemije bolesti COVID-19 uvođenjem trodnevne karantene u hotelima za putnike u dolasku, strogo mehanizma obustave letova te zabrane tranzita, koja je obuhvaćala više od 100 zemalja i područja, među ostalim i Francusku, čime je izolirala Hong Kong od ostatka svijeta. Vlasti su se obvezale na provedbu „dinamične politike nulte stope bolesti COVID-19”, slične politici koja se provodila u kontinentalnoj Kini, te su izgrađeni veliki objekti za izolaciju, ukupnog kapaciteta od 40 000 kreveta. Uvedeni su lokalno obvezno testiranje i ograničenja kretanja. Zabilježeni su slučajevi razdvajanja male djece i novorođenčadi od roditelja. Vlada je provodila stroge mjere ograničavanja socijalnih kontakata, među ostalim nastavu na internetu i ograničenja za restorane, a sportski objekti, kina i javni prostori bili su zatvoreni.

Ured EU-a uputio je vladi više dopisa u kojima je izrazio zabrinutost o utjecaju tih politika jer je procijenjeno da je oko 10 % državljana EU-a s boravištem u Hong Kongu napustilo grad zbog strogih politika.

Središnja vlada donosila je smjernice za borbu protiv pandemije ukazujući na to da je riječ o pitanju nacionalne sigurnosti. Mediji su 16. veljače prenijeli izjavu Xi Jinpinga, u svojstvu glavnog tajnika Komunističke partije Kine, kojom od čelnika Hong Konga traži da njihov glavni prioritet bude obuzdavanje pandemije. Vlada Hong Konga uspostavila je pet radnih skupina sa središnjom vladom. Lokalna vlada pozvala se na Pravilnik o donošenju propisa u kriznim situacijama kako bi omogućila zdravstvenim djelatnicima iz kontinentalne Kine da liječe oboljele od bolesti COVID-19 bez ishođenja lokalne licencije i

dopustila je da lijek iz kontinentalne Kine bude izuzet iz lokalnog postupka registracije.

Vlada je 1. srpnja počela postupno ukidati ograničenja dolaznih putovanja i mehanizam obustave letova te je smanjila trajanje obvezne karantene u hotelu. U listopadu je centralizirana izolacija u hotelu za putnike u dolasku zamijenjena kućnom karantenom. Mjere kao što su medicinski nadzor i testiranje na bolest COVID-19 ostale su na snazi do kraja godine. Ograničenje javnog okupljanja povećano je s četiri na 12 osoba.

Provedba zakonâ o nacionalnoj sigurnosti

Tijela za izvršavanje zakonodavstva nastavila su provoditi uhićenja na temelju nacionalne sigurnosti. Prema podacima Ureda za sigurnost do 31. prosinca 2022. uhićeno je 236 osoba na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti¹⁰. Vlasti su podignule optužnice protiv 145 pojedinaca i pet poduzeća. Stopa osuđivanosti iznosi 100 %. Najveća kazna koja se može izreći na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti jest kazna doživotnog zatvora.

Počeli su se primjenjivati aspekti Zakona o nacionalnoj sigurnosti koji nisu ograničeni na područje Hong Konga. Pružatelji internetskih usluga u veljači su blokirali internetske stranice skupine za prava Hong Kong Watch sa sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini. Idući je mjesec ta organizacija postala prva skupina izvan Hong Konga kojoj je policija za nacionalnu sigurnost izdala upozorenje. U listopadu se iz Hong Konga više nije moglo pristupiti internetskim stranicama skupine za prava Hong Kong Democracy Council sa sjedištem u SAD-u.

Vlasti su izdale upozorenja članovima civilnog društva u inozemstvu. Bivšem zakonodavcu u egzilu u travnju je izdana sudska zabrana raspolaganja imovinom kojom se njemu i više članova njegove obitelji zabranjuje raspolagati svojom imovinom u gradu. Objavljeno je da su aktivisticu u egzilu upozorili na to da bi mogla biti uhićena po povratku u Hong Kong i da je policija pozvala njezinu obitelj na ispitivanje¹¹.

Osam sveučilišta koja se financiraju javnim sredstvima najavilo je da planira uvesti predmete iz područja nacionalne sigurnosti. Osnovnim i srednjim školama izdane su smjernice o uklanjanju publikacija koje bi mogle kršiti Zakon o nacionalnoj sigurnosti. Jedna srednja škola suspendirala je s nastave 14 učenika koji nisu prisustvovali ceremoniji podizanja zastave¹². Strani nastavnici engleskog jezika koji su izvorni govornici i zaposleni u javnim školama morali su potpisati izjavu o odanosti Temeljnom zakonu.

Zakon o pobuni iz kolonijalnog doba, koji se nije primjenjivao sve do ožujka 2020., redovito se primjenjivao 2022. Otprilike petina uhićenja koja je provela policija za nacionalnu sigurnost provedena je na temelju tog zakona. Jedan državljanin EU-a uhićen je na temelju tog zakona 1. studenoga. Vlasti su poslije tvrdile da je riječ o kineskom državljaninu i da mu stoga nije dopuštena konzularna pomoć.

¹⁰ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202302/14/P2023021400644.htm>

¹¹ <https://www.rfa.org/cantonese/news/htm/hk-relative-11222022024155.html>

¹² <https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195744/School-suspends-14-students-for-%E2%80%98disrespectful-behavior%E2%80%99-during-national-anthem-and-flag-raising-ceremony>

Široko se primjenjivao pravilnik o osobnim podacima iz 2021., koji se naziva i „zakon o suzbijanju doksiranja”. Povjerenica za osobne podatke navela je da je od stupanja zakona na snagu u listopadu 2021. njezin ured izdao više od 770 „naloga za obustavu” za 14 platformi društvenih mreža u kojima se zahtijevalo uklanjanje oko 3 900 objava¹³.

Odgođeno je donošenje najavljenog zakonodavstva o nacionalnoj sigurnosti na temelju članka 23. Temeljnog zakona. Uz četiri kaznena djela na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti očekuje se da će se zakonodavstvom iz članka 23. zabraniti izdaja, pobuna, krađa državnih tajni, strane političke organizacije ili tijela koja provode političke aktivnosti te političke organizacije ili tijela Hong Konga koja se povezuju sa stranim političkim organizacijama ili tijelima.

Sudski postupci

Nastavila se provedba sudskih postupaka na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti.

Sudski predmet na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti s najviše optuženika dosad masovno je **suđenje 47** političara i aktivista koji su sudjelovali na predizborima 2020. Službeno suđenje na Visokom sudu zakazano je za početak 2023. i moglo bi trajati mjesecima. Tužitelj je na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti optužio 47 političara i aktivista za „planiranje subverzije”, za što im može biti izrečena i kazna doživotnog zatvora. S obzirom na to da sud većini optuženika nije odobrio jamčevinu u ožujku 2021., mnogi su od njih u pritvoru od siječnja 2021., a neki su u samici. Osobe koje su puštene uz jamčevinu moraju poštovati stroge uvjete, među ostalim zabranu komuniciranja s medijima ili diplomatima. Sud je u siječnju i ožujku povukao jamčevinu za dva optuženika nakon što je zaključio da bi njihove objave na društvenim medijima mogle ugroziti nacionalnu sigurnost. Ministar pravosuđa obećao je da će riješiti problem kašnjenja kaznenog progona u tom predmetu. Umjesto da se optuženicima omogući suđenje pred porotom, ministar pravosuđa u kolovozu je naložio sudskom vijeću sačinjenom od triju sudaca imenovanih na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti da održi raspravu, pozivajući se na uključenost stranih elemenata i osobnu sigurnost porotnika i članova njihovih obitelji.

Dva predmeta protiv **Hongkonškog saveza za potporu domoljubnim demokratskim pokretima u Kini** („Savez”) ušla su u fazu suđenja 2022. Savez je organizirao godišnje bdijenje uz svijeće radi obilježavanja obljetnice masakra

¹³ <https://hongkongfp.com/2022/06/14/hong-kong-watchdog-told-14-social-media-sites-to-remove-3900-doxxing-items-in-8-months/>

na trgu Tiananmen. Bivša potpredsjednica Saveza, Chow Hang-tung, u zatvoru je od rujna 2021. U jednom od predmeta tužitelj je optužio Savez i njegove istaknute članove (Chow Hang-tung, Lee Cheuk-yana i Alberta Hoa) na poticanje na subverziju, s maksimalnom kaznom doživotnog zatvora. Predmet se vodi na Visokom sudu i čeka se konačna potvrda rasporeda ročišta. Troje optuženika se izjasnilo da se ne smatraju krivima. Optuženica Chow Hang-tung, koja se sama brani, pravno se izborila za ukidanje ograničenja izvješćivanja¹⁴ u kolovozu 2022.

U drugom predmetu tužitelj je optužio Savez da nije postupio u skladu sa zahtjevom za dostavljanje informacija koji je u kolovozu 2021. izdala policija za nacionalnu sigurnost. Tužitelj je na ročištu optužio skupinu da je „strani agent”, no odbio je navesti o kojoj je zemlji ili stranom subjektu riječ. Tužitelj je redigirao velik dio informacija i time spriječio tri bivša člana stalnog odbora Saveza da raspravljaju o predmetu i unakrsno ispituju svjedoke na sudu. Sud je zabranio Chow Hang-tung da nasilno gušenje prosvjeda 1989. naziva „masakr na trgu Tiananmen”, za što je maksimalna kazna šest mjeseci zatvora.

Visoki sud oslobodio je 14. prosinca Chow Hang-tung optužbe za poticanje nedopuštenog okupljanja (bdijenje za Tiananmen 2021.) i ukinuo kaznu od 15 mjeseci zatvora koja joj je izrečena u siječnju 2021.

U predmetu na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti i zakona o pobuni u koji je uključen medijski magnat **Jimmy Lai** šestero bivših novinara lista Apple Daily priznalo je krivnju, a Jimmy Lai i tri poduzeća povezana s listom Apple Daily izjasnili su se da se ne smatraju krivima. Tužitelj ih je optužio za „planiranje tajnog sporazuma sa stranom državom ili vanjskim elementima radi ugrožavanja nacionalne sigurnosti” i „planiranje tiskanja, objave, prodaje, stavljanja u prodaju, distribucije, izlaganja i/ili reprodukcije pobunjeničkih publikacija”. Maksimalna kazna je doživotni zatvor.

Nakon što je Najviši žalbeni sud presudio da Jimmy Lai može angažirati inozemnog odvjetnika koji će ga braniti na sudu, čelnik vlade John Lee zatražio je od Stalnog odbora Nacionalnog narodnog kongresa tumačenje Zakona o nacionalnoj sigurnosti kako bi se utvrdilo bi li angažiranje inozemnog odvjetnika moglo biti protivno „cilju” i „zakonodavnoj namjeri” tog zakona. Stalni odbor Nacionalnog narodnog kongresa donio je 30. prosinca tumačenje članka 14. i 47. Zakona o nacionalnoj sigurnosti navodeći da čelnik vlade i Odbor za zaštitu nacionalne sigurnosti mogu odlučivati o tome može li

¹⁴ Izvješćivanje o prethodnom postupku zabranjeno je Pravilnikom o hongkonškim magistratskim sudovima, no magistratski sudac može ukinuti zabranu na zahtjev optuženika.

optuženik u predmetu u kojem je riječ o nacionalnoj sigurnosti angažirati inozemne odvjetnike¹⁵. To je bilo prvo tumačenje Zakona o nacionalnoj sigurnosti koje je donio Stalni odbor Nacionalnog narodnog kongresa. Neovisno o konkretnom predmetu Jimmyja Laija to tumačenje Zakona o nacionalnoj sigurnosti ovlašćuje čelnika vlade i Odbor za zaštitu nacionalne sigurnosti da odlučuju o pojedinačnim sudskim predmetima te da se njihove odluke ne mogu osporiti sudskim preispitivanjem. To bi moglo ugroziti neovisnost pravosuđa i utjecati na povjerenje u vladavinu prava. Suđenje Jimmyju Laiju odgođeno je do 25. rujna 2023. jer vlada izmjenjuje Pravilnik o odvjetnicima nakon donošenja tumačenja Stalnog odbora Nacionalnog narodnog kongresa.

Okružni sud u zasebnom je predmetu presudio da je Jimmy Lai prekršio uvjete najma sjedišta svojeg medijskog poduzeća jer je prikrio činjenicu da na istoj adresi posluje poduzeće za savjetovanje¹⁶. Sudac je Jimmyu Laiju izrekao zatvorsku kaznu od pet godina i devet mjeseci i novčanu kaznu od 2 milijuna HKD (241 570 EUR)¹⁷.

U predmet o **Fondu za humanitarnu pomoć 612** („Fond”) uključeni su bivša zakonodavka Cyd Ho, pjevačica Denise Ho, znanstvenik Hui Po-keung, viša odvjetnica Margaret Ng, 92-godišnji kardinal Joseph Zen i tajnik Fonda Sze Ching-wee. Uhićeni su od 10. do 12. svibnja. U vrijeme uhićenja Hui Po-keung napuštao je grad radi odlaska na radno mjesto predavača na sveučilištu u EU-u.

Fond je osnovan u lipnju 2019. i pružao je financijsku pomoć osobama koje su ozlijeđene ili uhićene za vrijeme prosvjeda 2019. Prestao je s radom u listopadu 2021. nakon što je policija za nacionalnu sigurnost izjavila da se o njemu provodi istraga. Vatikan je izjavio da „pomno prati razvoj situacije”¹⁸. Sud je presudio da upravitelji Fonda nisu podnijeli zahtjev za registraciju ni za izuzeće od registracije u propisanom roku, što se smatra kažnjivim djelom za koje najveća propisana novčana kazna iznosi 10 000 HKD (1 269 EUR). Petorici upravitelja izrečene su pojedinačne novčane kazne od 4 000 HKD (490 EUR), a tajniku je izrečena kazna od 2 500 HKD (305 EUR). Petero upravitelja podnijelo je žalbu na presudu.

Zaplijenjena je imovina organizacije **Spark Alliance**, koja je pružala financijsku pomoć za vrijeme prosvjeda 2019. Visoki sud odobrio je zapljenu „sredstava stečenih počinjenjem kaznenog djela” u iznosu od 70 milijuna HKD

¹⁵ http://www.news.cn/2022-12/30/c_1129245755.htm

¹⁶ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349_2021_files/DCCC000349_2021ES.htm

¹⁷ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349A_2021_files/DCCC000349A_2021ES.htm

¹⁸ <https://www.vaticannews.va/hr/vatikan/news/2022-05/uhicen-kardinal-zen-u-hong-kongu-sveta-stolica-izrazilazabrinu.html>

(8,89 milijuna EUR). Policija je uhićenike optužila da su se koristili sredstvima u druge svrhe osim onih za koje su bila namijenjena¹⁹.

Godinu je obilježilo i prvo **izricanje presude maloljetnicima** na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti, što je „uznemirilo” Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava²⁰. Sud je u listopadu osudio četiri adolescenata u dobi od 16 do 19 godina i izrekao im kaznu od najviše tri godine pritvora u kaznionici, a svi su priznali krivnju za planiranje poticanja na subverziju.

Predsjednik Vrhovnog suda Ujedinjene Kraljevine Lord Reed i njegov kolega Lord Hodge podnijeli su 30. ožujka ostavke na svoje položaje privremenih sudaca na Najvišem žalbenom sudu Hong Konga. Lord Reed izjavio je da „suci Vrhovnog suda više ne mogu zasjedati u Hong Kongu jer će se doimati kao da podržavaju vlast koja se odmakla od vrijednosti političke slobode i slobode izražavanja, kojima su suci Vrhovnog suda duboko predani”. Deset inozemnih sudaca nastavilo je zasjedati na Najvišem žalbenom sudu, no svi su umirovljeni sa svojih službenih položaja.

Međunarodni odgovori

Visoka povjerenica UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet objavila je 28. svibnja izjavu nakon svojeg službenog posjeta Kini. Pozvala je vladu da „njeguje i da ne guši” izniman potencijal civilnog društva i akademske zajednice u Hong Kongu radi promicanja ljudskih prava u PUP-u i izvan njega. Izrazila je zabrinutost o uhićenjima odvjetnika, aktivista, novinara i drugih osoba na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti²¹.

Odbor za ljudska prava Ujedinjenih naroda u srpnju je u svojem četvrtom periodičnom pregledu u okviru Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima u Hong Kongu pozvao Hong Kong da „stavi izvan snage aktualni Zakon o nacionalnoj sigurnosti te da ga u međuvremenu ne primjenjuje”. Odbor je istaknuo probleme povezane s nejasnoćom pojma „nacionalne sigurnosti” i mogućnosti prijenosa predmeta iz Hong Konga u kontinentalnu Kinu (koja nije država potpisnica Pakta) radi istrage, kaznenog progona, suđenja i izvršenja kazne. Odbor je pozvao vlasti i da stave izvan snage propise o pobuni te da ne primjenjuju Zakon o nacionalnoj sigurnosti radi suzbijanja izražavanja kritičkih i različitih mišljenja. Kad je riječ o mogućem donošenju novog zakonodavstva o nacionalnoj sigurnosti na temelju članka 23. Temeljnog zakona, Odbor je

¹⁹ [https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK\\$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters](https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters)

²⁰ <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2022/10/alarm-sentencing-under-national-security-law>

²¹ <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/05/statement-un-high-commissioner-human-rights-michelle-bachelet-after-official>

pozvao Hong Kong da osigura „uključivost i transparentnost zakonodavnog postupka kojim će se poticati slobodno, otvoreno i smisleno sudjelovanje civilnog društva i javnosti”.

Prava, slobode i jednake mogućnosti

Zakon o nacionalnoj sigurnosti negativno je utjecao na bitne dijelove pravosudne zajednice. Više odvjetnika poznatih po tome da brane ljudska prava, među ostalim bivši predsjednik **Odvjetničke komore**, napustilo je grad nakon što ih je policija za nacionalnu sigurnost pozvala na razgovor ili nakon što su ih izdvojili mediji naklonjeni Pekingu. Čelnica vlade Carrie Lam u ožujku je u Komisiju za preporuke pravosudnih službenika imenovala predsjednika Odvjetničke komore umjesto kandidata kojeg je predložila Odvjetnička komora i koji je otvorenije kritičan. U upravno vijeće **Pravosudnog društva**, nekad otvoreno kritičnog hongkonškog odvjetničkog tijela koje izdaje pravne preporuke vladi, izabrani su kandidati koji nisu toliko otvoreno kritični. Istaknuti odvjetnik za ljudska prava uklonjen je s položaja u tom tijelu.

Sloboda okupljanja sve je ugroženija. Organizatori skupova moraju od policije ishoditi „pismo o nepostojanju prigovora” ako će na skupu prisustvovati više od 50 osoba. Kad je riječ o prosvjedima, prag je 30 osoba. Okupljanja više od četiri osobe (a ponekad i dvije osobe) zabranjena su zbog pandemije bolesti COVID-19 od 2020. Više osoba koje su u ožujku prisustvovala malom prosvjedu kojim se obilježavao prvi mjesec ruske agresije na Ukrajinu kažnjeno je novčanom kaznom zbog okupljanja u skupinama većima od dvije osobe. Treći put zaredom nije se moglo održati godišnje obilježavanje obljetnice masakra na trgu Tiananmen. Policijski službenici ogradili su park i uhitili šest osoba.

Akademski sloboda našla se pod pritiskom jer su neki mediji izdvojili pripadnike akademske zajednice i kritizirali njihov istraživački rad na temelju njihovih percipiranih političkih stajališta, što je neke od njih prisililo da napuste svoje položaje. U jednom je slučaju vlada odbila zahtjev za vizu inozemnog istraživača i to odbijanje nije službeno obrazložila ni znanstveniku ni obrazovnoj ustanovi. Znanstvenici u području političkih znanosti odlučili su odgoditi osjetljiva istraživanja. Nekoliko sveučilišta zatvorilo je svoje odsjeke za političke znanosti, a više predmeta o ljudskim pravima više nije u kurikulumovima. Smanjio se broj studenata i istraživača iz EU-a u Hong Kongu.

Sloboda udruživanja i osnivanja sindikata postala je ograničenija. Sindikati od rujna moraju potpisati dokument kojim se obvezuju da neće ugroziti nacionalnu sigurnost. Zakonodavno vijeće odobrilo je otvaranje posebnog radnog mjesta glavnog službenika za rad u Upravi za rad kako bi se postrožili

propisi o sindikatima. Dužnosti tog radnog mjesta uključuju izmjenu Pravilnika o sindikatima kako bi se osobama osuđenima za kaznena djela iz područja nacionalne sigurnosti zabranilo da postanu službenici sindikata te provedbu obrazovnih planova o nacionalnoj sigurnosti za sindikate²².

Nevladina organizacija Hong Kong Labour Rights Monitor izvijestila je da su raspuštena najmanje 62 sindikata i da je 11 sindikalnih organizatora uhićeno ili optuženo²³.

Udruženje novinara Hong Konga, najveće udruženje novinara po broju članova, primilo je pisani zahtjev Registra sindikata u okviru Uprave za rad kojim se od udruženja traži da objasni svoje aktivnosti. Slijedom toga udruženje je izmijenilo svoja interna pravila kako bi se moglo lakše raspustiti.

Sloboda medija bila je pod stalnim pritiskom: u godišnjem istraživanju Udruženja novinara Hong Konga navedeno je da je rezultat indeksa slobode medija o zastupljenosti stajališta medijskih djelatnika iznosio 26,2, što je manje od 32,1 iz 2021. i najveći pad otkad je udruženje uspostavilo taj indeks²⁴. Sloboda medija u Hong Kongu pala je za rekordnih 68 mjesta na indeksu Reportera bez granica i sad zauzima 148. mjesto od ukupno 180 zemalja i područja²⁵.

Predsjednik Udruženja novinara Hong Konga optužen je za ometanje rada policije i narušavanje javnog reda i mira dok je bio na novinarskom zadatku. Bude li osuđen, najveća kazna koja mu može biti izrečena jest dvije godine zatvora. Policija za nacionalnu sigurnost u travnju je na temelju zakona o pobuni uhitila iskusnog novinara pod optužbom da je planirao objaviti pobunjenički materijal.

Više neovisnih medijskih servisa prestalo je s radom. Internetske novine Citizen News prestale su s radom u siječnju zbog bojazni za sigurnost svojeg osoblja. Istraživačka novinska agencija Factwire prestala je s radom u lipnju. S radom su prestali i servisi Mad Dog Daily, Dare Media HK i Polymer te programi radija Radio Free Asia na kantonskom jeziku.

²² <https://www.legco.gov.hk/en/legco-business/committees/financial-proposals-results.html?2022&20220708>

²³ <https://hklabourrights.org/advocacy/hong-kong-trade-union-movement-under-the-national-security-law-two-years-into-the-authoritarian-rule/>

²⁴ <https://hongkongfp.com/2022/09/24/shrinking-news-industry-hong-kong-press-freedom-index-sinks-to-new-low-as-media-outlets-disappear/>

²⁵ <https://rsf.org/en/country/hong-kong>

Klub stranih dopisnika otkazao je svoju godišnju dodjelu nagrada Human Rights Press Awards navodeći kao razlog „zakonska ograničenja”. Od 2023. dodjelu nagrada organizirat će sveučilište Arizona State.

Autocenzura je bila u porastu: televizijski program objavio je ispriku nakon što je primio pritužbe da je novinar tog programa „poticao na mržnju”. Novinar je dužnosnike vlade upitao o postupku rješavanja pritužbi protiv zdravstvenih djelatnika iz kontinentalne Kine koji su došli u Hong Kong kako bi pomogli obuzdati pandemiju²⁶.

Odlukom Visokog suda policijskim službenicima dopušteno je pristupiti novinarskim materijalima pohranjenima na pametnim telefonima optuženika u predmetu na temelju Zakona o nacionalnoj sigurnosti. Sudac je odlučio da je potreba za rješavanjem zločinâ od javnog interesa važnija od novinarskog imuniteta²⁷.

Visoki sud potvrdio je presudu novinaru koji se služio informacijama iz javnog registra u novinarskom izvještaju o društvenim nemirima 2019. Ročište na Najvišem žalbenom sudu zakazano je za siječanj 2023.

Vlada je odabrala novinare koji su izvještavali sa svečanosti 1. srpnja, kad je novi čelnik vlade položio prisegu pred predsjednikom Xi Jinpingom. Uprava za informacijske usluge odbila je zahtjeve najmanje 13 novinara iz devet lokalnih i međunarodnih medijskih servisa.

Medijski djelatnici bili su izloženi pritisku jer su se dužnosnici vlade pisano obraćali lokalnim i međunarodnim medijskim organizacijama kako bi ih ukorili zbog izvještaja koji su se doimali kritičnima prema vlastima²⁸.

Koalicija za slobodu medija, koju čine SAD, Ujedinjena Kraljevina i još 19 zemalja, osudila je u veljači hongkonške i kineske vlasti zbog ugrožavanja slobode medija²⁹.

Zakon o pobuni utjecao je i na **slobodu govora** jer su na temelju njega provedena uhićenja korisnika interneta koji su objavljivali komentare na društvenim medijima i internetskim forumima. U jednom je slučaju policija zbog poticanja na pobunu uhitila četiri osobe koje su vodile forum na

²⁶ <https://www.rfa.org/english/news/china/hongkong-media-03182022083215.html>

²⁷

https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148078&QS=%2B%7C%28CACV356%2F2022%29&TP=JU

²⁸ <https://www.brandhk.gov.hk/en/media-centre#clarifications>

²⁹ <https://hk.usconsulate.gov/n-2022020801/>

društvenim medijima na kojem su državni službenici mogli anonimno izražavati svoja mišljenja. Policija je podigla optužnicu protiv najmanje jedne osobe. S interneta su nestale i druge stranice sa sličnim sadržajem³⁰.

Dvije žene osuđene su u lipnju na zatvorsku kaznu od šest odnosno sedam mjeseci zbog objava na društvenim medijima, a u kojima su se protivile cjepivima protiv bolesti COVID-19 i pravilima za suzbijanje epidemije³¹. Muškarac s autizmom osuđen je u studenome na zatvorsku kaznu od 12 mjeseci zbog poticanja na sudjelovanje u nezakonitom okupljanju i vršenja čina s pobunjeničkom nakanom³².

Pet članova izvršnog odbora Općeg sindikata logopeda Hong Konga osuđeno je na zatvorsku kaznu od 19 mjeseci na temelju zakona o pobuni zbog „planiranja tiskanja, objave, distribucije ili izlaganja pobunjeničkih publikacija”³³. U presudi je navedeno da su ilustrirane knjige koje su optuženici objavili namijenjene „ispiranju mozga djece u dobi od četiri i više godina”³⁴. Organizacija Human Rights Watch izjavila je da je vlada Hong Konga „potencijalno prilagodila zakon o pobuni u svojem pravnom okviru radi kažnjavanja manjih prekršaja iz područja slobode govora”³⁵.

Dva bivša urednika raspuštenog medijskog servisa Stand News i matično društvo tog servisa, Best Pencil, optuženi su za pobunu. Sud je presudio da se može održati pošteno suđenje iako tužitelji nisu predali sve dokaze prikupljene za vrijeme istrage³⁶.

LGBTIQ+

Žalbeni sud odbio je zahtjev aktivista za prava **LGBTIQ+** osoba za priznavanje istospolnih brakova sklopljenih u inozemstvu³⁷. Sud je izjavio da bi priznavanje

³⁰ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/4/244475/Four-civil-servants-held-for-social-media-'sedition'>

³¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3183395/taiwanese-drinks-shop-owners-jailed-7-months-over>

³² https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2022/DCCC000354A_2022_files/DCCC000354A_2022ES.htm

³³ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS

³⁴ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS

³⁵ <https://www.hrw.org/news/2022/09/07/hong-kong-childrens-book-authors-convicted-0>

³⁶ <https://hongkongfp.com/2022/12/22/hong-kong-court-rejects-bid-by-former-stand-news-editors-to-terminate-trial/>

³⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=146704&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU

tih brakova bilo „očito suprotno namjeri zakonodavaca koji su izradili Temeljni zakon”. Predmet se vodi pri Najvišem žalbenom sudu³⁸.

Sud je isto tako odobrio dvojici transrodnih muškaraca da podnesu žalbu Najvišem žalbenom sudu u predmetu o politici vlade kojom se transrodnim osobama dopušta da promijene podatak o spolu na svojoj osobnoj ispravi tek nakon što se podvrgnu potpunoj kirurškoj operaciji promjene spola³⁹. Žalbeni sud prethodno je presudio protiv dvojice podnositelja zahtjeva⁴⁰.

Adolescent s rodnom disforijom u srpnju je podnio pritužbu Komisiji za jednake mogućnosti, navodeći da je zabrana dječacima da imaju dugu kosu dok pohađaju školu diskriminirajuća i da se njome krši Pravilnik o rodnoj diskriminaciji⁴¹. Komisija za jednake mogućnosti organizirala je u rujnu posredovanje između adolescenta i škole.

Organizatori događanja Gay Games odlučili su održati događanje u suradnji s Meksikom 2023. jer je 2022. bilo odgođeno zbog ograničenja putovanja i društvenog života povezanih s bolešću COVID-19. Povorka ponosa nije se mogla održati treću godinu zaredom.

Strani radnici u kućanstvu

Ograničenja povezana s pandemijom utjecala su na radnike u kućanstvu i oni su bili izloženi povećanoj diskriminaciji. Zabilježeni su slučajevi radnika u kućanstvu koji nisu smjeli napustiti kućanstvo poslodavca tijekom valova pandemije⁴² i radnika koji se nisu smjeli vratiti u kućanstvo poslodavca zbog straha poslodavaca od zaraze⁴³. Slučajevi zlostavljanja radnika u kućanstvu i dalje se prijavljuju.

Vlasti su u rujnu povisile plaće radnika u kućanstvu⁴⁴, koje su bile zamrznute dvije godine. Uvedene su i mjere radi odvratanja radnika u kućanstvu od promjene poslodavca kako se ne bi mogli „okoristiti” manjkom radnika uzrokovanim poteškoćama ulaska u Hong Kong zbog ograničenja povezanih s

³⁸

https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148605&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU

³⁹

https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=144139&QS=%2B%7C%28CACV183%2F2019%29&TP=JU

⁴⁰ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/ju/ju_frame.jsp?DIS=142010&currpage=T

⁴¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/society/article/3185931/hong-kong-teen-challenging-school-policy-long-hair-boys>

⁴² <https://theinitium.com/article/20220225-hongkong-domestic-workers-who-caught-the-covid19-virus/>

⁴³ <https://www.scmp.com/yp/discover/news/hong-kong/article/3177657/no-home-away-home-domestic-workers-terminated-after>

⁴⁴ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202209/30/P2022093000326.htm?fontSize=1>

pandemijom. Radnici u kućanstvu zbog tih ograničenja nisu mogli posjetiti svoje obitelji u inozemstvu i na njih su se primjenjivale posebne mjere karantene pri ulasku na područje Hong Konga. Radnici u kućanstvu nisu bili obuhvaćeni vladinim programima financijske potpore gospodarstvu.

Trgovina ljudima

U srpnju je SAD treću godinu zaredom uvrstio Hong Kong na razinu 2 svojeg popisa za praćenje. SAD je izjavio da Hong Kong nije zadovoljio minimalne standarde za iskorjenjivanje trgovine ljudima iako ulaže „znatan trud”. SAD je pozvao na donošenje zakonodavstva kojim bi se u potpunosti kriminalizirali svi oblici trgovine ljudima.

Vlada je u prosincu postrojila politiku udaljavanja podnositelja zahtjeva za zabranu prisilnog udaljenja ili vraćanja⁴⁵. Uprava za imigracije može protjerati podnositelje zahtjeva koji čekaju odluku suda nakon što sud odbaci njihov zahtjev za sudsko preispitivanje. Procjenjuje se da bi 1 200 osoba moglo biti udaljeno bez odgode. Odvjetnici za ljudska prava izrazili su žaljenje zbog toga što se vlada nije savjetovala s nevladinim organizacijama, skupinama civilnog društva, pripadnicima akademske zajednice, Visokim povjerenikom Ujedinjenih naroda za izbjeglice u Hong Kongu i pravnom strukom.

II. Gospodarska kretanja

Hong Kong ima vrlo otvoreno gospodarstvo (trgovina robom iznosi više od 30 % BDP- a). Peto je najveće trgovinsko gospodarstvo na svijetu (2021.)⁴⁶, treće najveće odredište za ulaganja (2021.) i sedmi najveći izvor ulaganja u svijetu⁴⁷.

Hong Kong je i dalje neovisan u provedbi trgovinskih sporazuma, utvrđuje monetarnu politiku neovisno o kontinentalnoj Kini i samostalno sudjeluje u brojnim međunarodnim organizacijama i multilateralnim tijelima. Neke su od tih organizacija Stručna skupina za financijsko djelovanje i Svjetska trgovinska organizacija. Hong Kong je i dalje posebna pravna jurisdikcija u odnosu na kontinentalnu Kinu, pogotovo kad je riječ o gospodarskoj politici. Zadržao je posebnu valutu koja nije ograničena ograničenjima kapitala i posebne

⁴⁵ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3202303/new-get-tough-policy-refugee-appeals-against-deportation-orders-comes-force-hong-kong>

⁴⁶ *World Trade Statistical Review 2022* (Statistički pregled svjetske trgovine za 2022.), Svjetska trgovinska organizacija, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2022_e.htm.

⁴⁷ *World Investment Report 2022* (Izveštje o ulaganjima u svijetu za 2022.), Konferencija Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.

regulatorne strukture za nadzor poduzeća koja posluju na tom području. Neki od glavnih prioriteta vlade bili su vraćanje stručnjaka i poduzeća u Hong Kong te jačanje gospodarske integracije s kontinentalnom Kinom.

Kad je riječ o financijama, Hong Kong je još uvijek jedno od najvećih tržišta kapitala na svijetu te je i dalje povezan s kineskim financijskim tržištem.

Prema podacima iz Izvješća o ulaganjima u svijetu za 2022. Konferencije Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju (lipanj)⁴⁸ Hong Kong je 2021. i dalje bio **treće najveće odredište za ulaganja na svijetu kad je riječ o izravnim stranim ulaganjima**. Međutim, strana poduzeća smanjila su svoju prisutnost, a strani i lokalni stručnjaci napustili su grad, uglavnom zbog ograničenja povezanih s bolesti COVID-19. To je dovelo do smanjenja broja stanovnika za 121 500 – odnosno 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu – do lipnja 2022. (95 000 zbog neto odljeva stanovnika i 26 500 zbog toga što je broj umrlih bio veći od broja rođenih)⁴⁹.

Gospodarstvo Hong Konga palo je u recesiju 2022. Nakon što je 2021. poraslo za 6,3 %, u prvih devet mjeseci 2022. smanjilo se za 3,3 % u odnosu na prethodnu godinu⁵⁰. Financijski sektor te sektor trgovine i logistike, koji su ostvarili dobre rezultate 2021., nailazili su na poteškoće 2022. Usto, sektori koji ovise o turizmu i dalje su ostvarivali slabije rezultate zbog manjka turista. Gospodarstvo Hong Konga **još se nije vratilo na razinu iz 2018.** (prije pandemije i prosvjeda 2019.).

Inflacija je i dalje bila umjerena, s godišnjom stopom rasta indeksa potrošačkih cijena od 1,9 % u prvih 10 mjeseci godine⁵¹.

Tržište rada bilo je stabilno. Najviša stopa nezaposlenosti od 5,4 % zabilježena je u travnju, a zatim se postupno smanjivala i u listopadu 2022. iznosila je 3,8 % (što je bliže stopi od 3,9 % zabilježenoj početkom godine)⁵². U prvih 10 mjeseci 2022. prosječno je iznosila 4,5 %, što je poboljšanje u

⁴⁸ *World Investment Report 2022, monitoring global and regional investment trends and national and international policy development* (Izvješće o ulaganjima u svijetu za 2022., praćenje globalnih i regionalnih investicijskih trendova te razvoj nacionalne i međunarodne politike), Konferencija Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju, 9. lipnja 2022., dostupno na: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2022>.

⁴⁹ Priopćenje za medije: *Mid-year population for 2022* (Broj stanovnika sredinom godine za 2022.), 11. kolovoza 2022., Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078.

⁵⁰ *Advance estimates on Gross Domestic Product for third quarter of 2022* (Procjene bruto domaćeg proizvoda za treće tromjesečje 2022.), studeni 2022., Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong.

⁵¹ Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode270.html#section3>.

⁵² Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode200.html#section3>.

usporedbi sa stopom od 5,2 % zabilježenom 2021., no više je od 3 % zabilježenih prije krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Smanjio se **sektor trgovine i logistike**. Taj sektor čini približno 20 % BDP-a Hong Konga i pridonio je gospodarskom oporavku 2021. U prvoj polovini 2022. BDP od industrije uvoza i izvoza zabilježio je pad od 6,9 % u odnosu na prethodnu godinu. Do toga je došlo jer je vrijednost vanjske trgovine robom Hong Konga u prvih 10 mjeseci pala za 4,0 % u odnosu na prethodnu godinu na 7,97 bilijuna HKD (984 milijarde EUR)⁵³. Stanje se pogoršalo tijekom godine i vrijednost vanjske trgovine pala je za 11,1 % u odnosu na prethodnu godinu u usporedbi s razdobljem od srpnja do listopada.

Financijski sektor – koji čini 23 % BDP-a Hong Konga i bio je glavni pokretač rasta prethodnih godina – znatno je usporio u prvoj polovini 2022. i porastao je za samo 0,8 % u odnosu na prethodnu godinu⁵⁴.

Broj **inicijalnih javnih ponuda (IPO)** pao je na 69 u prvih 11 mjeseci (s 83 u istom razdoblju 2021.), a iznos sredstava prikupljenih na temelju IPO-ova pao je za 70,6 % u odnosu na prethodnu godinu na 87,8 milijardi HKD (10,8 milijardi EUR). Grad je 2021. bio četvrto najveće čvorište za inicijalne javne ponude na svijetu, no bio je na drugom mjestu 2020. i prvom 2019.

Hongkonški indeks Hang Seng izgubio je 15,8 % svoje vrijednosti od početka godine do 13. prosinca, a **tržišna kapitalizacija** na burzi u Hong Kongu pala je za 21,4 % na 33,3 bilijuna HKD (4,1 bilijun EUR). Krajem rujna 2022. burza u Hong Kongu bila je sedma najveća burza na svijetu i četvrta najveća burza u Aziji po tržišnoj kapitalizaciji te najveće *offshore* čvorište za poslovanje s kontinentalnom Kinom. Prosječni dnevni promet u prvih 11 mjeseci bio je niži za 27,7 % u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 124 milijarde HKD (15,3 milijarde EUR)⁵⁵.

Do pada tržišne kapitalizacije i inicijalnih javnih ponuda došlo je zbog kombinacije globalnih i regionalnih poteškoća, koje su uključivale: i. rast inflacije i postroženje monetarnih politika, ii. slabljenje svjetskoga gospodarstva i geopolitičke napetosti te iii. zabrinutost za kinesko gospodarstvo i „dinamičnu

⁵³ Devizni tečaj iz prosinca 2022.: 1 EUR = 8,0965 HKD.

⁵⁴ Lančano povezane mjere obujma BDP-a po gospodarskoj djelatnosti – prema verižnom indeksu dolara (za 2019.), Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501.

⁵⁵ Izvješće MMF-a: *Detailed Assessment of Observance on Principles for Financial market Infrastructures for the People's Republic of China–Hong Kong Special Administrative Region* (Detaljna ocjena poštovanja načela za infrastrukturu financijskih tržišta za Narodnu Republiku Kinu – Posebno Upravno Područje Hong Kong), Izvješće po zemljama br. 21/122, 15. lipnja 2021., dostupno na: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2021/06/15/Peoples-Republic-of-China-Hong-Kong-Special-Administrative-Region-Financial-Sector-460761>.

politiku nulte stope bolesti COVID-19”, pogotovo zato što poduzeća iz kontinentalne Kine dominiraju tržišnom kapitalizacijom hongkonške burze.

Sektori koji ovise o turističkoj potrošnji (maloprodaja, hrana i piće, prijevoz, putovanja, ugostiteljstvo) i dalje su ostvarivali slabe rezultate jer ublažavanje ograničenja putovanja krajem godine nije dovelo do znatnog povećanja turističkih tokova. U prvih 10 mjeseci 2022. Hong Kong je primio samo 330 223 posjetitelja⁵⁶, što je manje od 1 % od 65 milijuna posjetitelja 2018. (od kojih je 78 % bilo iz kontinentalne Kine i na koje se prema procjenama odnosilo 40 % gradske maloprodaje). U prvoj polovini 2022. BDP od **sektora usluga smještaja i hrane** pao je za 16,7 %, a od **veleprodaje i maloprodaje** za 7,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Njihov doprinos BDP-u iznosio je samo 46 % odnosno 41 % iznosa zabilježenog u prvoj polovini 2018. U prvih 10 mjeseci 2022. maloprodaja se smanjila za 0,7 % u odnosu na prethodnu godinu i iznosila je 286,8 milijardi HKD (35,4 milijarde EUR). U prvih devet mjeseci prihodi restorana pali su za 9,2 % u odnosu na prethodnu godinu i iznosili su 61,3 milijarde HKD (7,6 milijardi EUR). Promet oba sektora bio je oko 30 % manji od prometa zabilježenog 2018. Stopa popunjenosti hotelskog smještaja iznosila je 65 % (u usporedbi s 61 % u 2021. i 91 % u 2018.) zbog obvezne karantene.

Slično tome, **zrakoplovna industrija** i povezane industrije bile su u teškoj situaciji. U prvih 10 mjeseci broj letova u Međunarodnoj zračnoj luci Hong Kong smanjio se za 5,3 % u odnosu na prethodnu godinu na samo 30 % broja letova zabilježenih 2018. Broj putnika povećao se na tri milijuna (s jednog milijuna u prvih 10 mjeseci 2021.), no to je samo 5 % od 61,8 milijuna putnika zabilježenih 2018. U istom se razdoblju količina tereta u zračnom prometu smanjila za 14 % u odnosu na prethodnu godinu na 84 % količine zabilježene 2018. Iako je mehanizam obustave letova ukinut u drugoj polovini 2022., bilo je teško povećati broj letova zbog ograničenja za zrakoplovno osoblje koja su i dalje bila na snazi.

U prvoj polovini godine **građevinski sektor** zabilježio je povećanje udjela u BDP-u od 5,3 %, no u istom se razdoblju **poslovanje nekretninama** smanjilo za 6,8 %. Cijene nekretnina i najamnine padale su prvih devet mjeseci, no Hong Kong je i dalje jedan od najskupljih gradova na svijetu⁵⁷.

⁵⁶ [Turistički dolasci u Hong Kong, Turistička zajednica Hong Konga, dostupno na: https://partnet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html.](https://partnet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html)

⁵⁷ Prema podacima iz istraživanja *Worldwide Cost of Living 2022* (Troškovi života u svijetu za 2022.) časopisa The Economist, dostupnog na: [https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/30/the-worlds-most-and-least-expensive-cities.](https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/30/the-worlds-most-and-least-expensive-cities)

Monetarno tijelo Hong Konga više je puta interveniralo kako bi poduprlo hongkonški dolar uslijed rasta kamatnih stopa u SAD-u i aprecijacije američkog dolara. Nastojalo je osigurati da devizni tečaj ne padne ispod donje razine od 7,85 HKD tečajnog raspona od 7,75 do 7,85 HKD za 1 USD u okviru sustava vezanog tečaja PUP-a. Monetarno tijelo Hong Konga povećalo je 2022. osnovnu kamatnu stopu u Hong Kongu s 0,50 % početkom godine na 4,25 % (krajem studenoga). Monetarno tijelo koristilo se i pričuvnom imovinom PUP-a u stranoj valuti, koja se smanjila s 497 milijardi USD početkom godine na 423 milijarde USD krajem studenoga.

Poslovno okruženje

Glavni problem poslovne zajednice tijekom godine bile su politike povezane s pandemijom bolesti COVID-19. Negativan utjecaj na poslovnu klimu imala su i **politička kretanja**, koja su uključivala rizike povezane sa slobodom informiranja, uvođenje Zakona o nacionalnoj sigurnosti, privatnost podataka i sankcije.

Poslovna zajednica zalagala se za izradu plana za potpuno ukidanje ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19. Ta ograničenja, među ostalim obvezno testiranje i rizik od odlaska u karantenu u slučaju pozitivnog nalaza, i dalje su predstavljala prepreku za povratak stručnjaka i turista. Djelomično ponovno otvaranje narušilo je konkurentnost Hong Konga kao grada za uspostavljanje regionalnog sjedišta poduzeća. Situaciju su pogoršala ograničenja u kontinentalnoj Kini (uključujući obveznu karantenu za osobe koje dolaze iz Hong Konga), koja su utjecala na ulogu Hong Konga kao poslovnog polazišta. Unatoč popuštanju mjera karantene u rujnu, broj dolazaka posjetitelja zabilježen u listopadu iznosio je samo 2,5 % broja dolazaka u razdoblju prije pandemije (listopad 2019.), što je spriječilo potpuni oporavak.

Godišnje istraživanje o inozemnim poduzećima u Hong Kongu⁵⁸ pokazalo je da se **broj inozemnih poduzeća** (isključujući ona iz kontinentalne Kine) nastavio smanjivati do 1. lipnja 2022. i to za 5,2 % u usporedbi s podacima iz lipnja 2019. (prije pandemije) te za 1,5 % u usporedbi s podacima iz lipnja 2021. Zabilježen je znatniji pad broja regionalnih sjedišta inozemnih poduzeća (za 12,5 % od lipnja 2019. i za 3,7 % od lipnja 2021.). Te su brojke potvrdile

⁵⁸ *Report on 2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong* (Izvrješće o godišnjem istraživanju hongkonških društava čija se matična društva nalaze izvan Hong Konga za 2022.), Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong,

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>.

nepotkrijepljene dokaze da poduzeća smanjuju svoje aktivnosti ili ih premještaju u druge gradove. Iako se prema podacima iz istraživanja broj nekineskih inozemnih poduzeća smanjio, broj poduzeća iz kontinentalne Kine u Hong Kongu povećao se za 17,5 % od lipnja 2019.

Lokalna radna snaga smanjila se za 140 000 radnika u protekle dvije godine (do listopada 2022.)⁵⁹ zbog emigracije i odlaska stranih radnika iz grada.

U svojem godišnjem **predstavljanju politike** 19. listopada 2022. čelnik vlade John Lee predložio je politike za potporu i razvoj gospodarstva. John Lee najavio je cilj privlačenja ulaganja u inovacije i tehnologiju iznosu od 10 milijardi HKD (1,2 milijarde EUR) u idućih pet godina kako bi se Hong Kong nastavio razvijati kao čvorište za inovacije i tehnologiju. Proširit će se infrastruktura PUP-a za inovacije i tehnologiju, a 10 milijardi HKD (1,2 milijarde EUR) dodijelit će se za potporu komercijalizaciji istraživanja i razvoja na hongkonškim sveučilištima. Poticat će se i proizvodnja visoke vrijednosti. Podupirat će se položaj Hong Konga kao trgovinskog i logističkog čvorišta tako što će se u prvi plan staviti pomorske usluge i logistika visoke dodane vrijednosti, intermodalni prijevoz te poboljšavanje kopnenih i prekograničnih tokova s kontinentalnom Kinom. Racionalizirat će se aktivnosti zračne luke, u kojoj je 2022. otvorena treća uzletno-sletna staza. Kad je riječ o konkurentnosti Hong Konga kao financijskog središta, najavljene mjere uključivale su južni smjer programa za Povezivanje obveznica⁶⁰, jačanje uloge Hong Konga kao najvećeg svjetskog poslovnog čvorišta za poslovanje s kontinentalnom Kinom te potporu za sektore osiguranja i upravljanja imovinom (uključujući oslobođenja od poreza radi privlačenja obiteljskih ureda u Hong Kong). Ostali prioriteti uključuju razvoj Hong Konga kao središta za arbitražu u području intelektualnog vlasništva i trgovačku arbitražu.

Sjeverna metropola, građevinska zona koja će sadržavati stambene okruge i centar za inovacije i tehnologiju, smještena je na granici s kontinentalnom Kinom i doprinijet će integraciji Hong Konga s gradom Shenzhenom i područjem zaljeva Guangdonga. Započeli su infrastrukturni radovi za **sjevernu metropolu**. U toj novoj četvrti bit će prva „zona dvostrukog pristupa” između kontinentalne Kine i Hong Konga. Doprinijet će pomicanju gospodarskog i upravnog središta grada prema sjeveru, a fokus južne strane grada bit će na turizmu i zabavi. Organizacije za zaštitu okoliša napomenule su da bi izgradnja

⁵⁹ Predstavljanje politike čelnika vlade za 2022., listopad 2022., dostupno na:

<https://www.policyaddress.gov.hk/2022/en/policy.html>.

⁶⁰ Program „Povezivanje obveznica” (kao i neki drugi programi povezivanja) omogućuje ulagačima da trguju na tržištu obveznica kontinentalne Kine preko Hong Konga (u smjeru sjevera) i ulagačima iz kontinentalne Kine da trguju u Hong Kongu (u smjeru juga).

mogla utjecati na prirodne rezervate i parkove za očuvanje močvara koji su važni za ublažavanje utjecaja klimatskih promjena.

Kad je riječ o **zelenom financiranju**, Hong Kong je tijekom godine izdao dodatne zelene obveznice u okviru vladina programa za zelene obveznice pokrenutog 2018. Nastoji se promicati lokalno tržište zelenih obveznica i zagovarati ostvarivanje cilja ugljične neutralnosti grada. Usto, na burzi je pokrenuta dobrovoljna platforma za trgovinu ugljikom.

Hong Kong je 31. listopada predstavio strategiju o **virtualnoj imovini**⁶¹, što se uglavnom smatra pomakom prema pozitivnijem stajalištu o virtualnoj imovini i kriptovalutama. Uveden je sustav licenciranja za pružatelje usluga virtualne imovine, omogućit će se transakcije u maloprodaji, a burze za virtualnu imovinu poticat će se da uspostave prisutnost u Hong Kongu.

Vladina potpora i fiskalna situacija

Očekivalo se da će Hong Kong zabilježiti fiskalni deficit za financijsku godinu 2022.–2023. (koja je završila u ožujku 2023.) zbog povećane potrošnje i oslabljenoga gospodarstva. Više od 170 milijardi HKD (21 milijarde EUR) bilo je predviđeno iz proračuna za razdoblje 2022.–2023.⁶² za mjere suzbijanja pandemije bolesti COVID-19, primjerice za izgradnju objekata za izolaciju, rad na obuzdavanju pandemije i financijsku potporu stanovnicima i poduzećima. Proračun je najavljen uz očekivanja da će gospodarstvo 2022. rasti za 2–3,5 % i da neće doći do pada gospodarstva do kojeg je zapravo došlo.

Ministar financija u rujnu je upozorio da bi javni deficit mogao dosegnuti 100 milijardi HKD (12,4 milijarde EUR) za čitavu financijsku godinu. To bi bio treći deficit u četiri godine nakon deficita od 17 milijardi HKD za financijsku godinu 2019.–2020. i 252 milijarde HKD za 2020.–2021. te suficita od 255 milijuna HKD za 2021.–2022.⁶³ To je neobično za gospodarstvo koje je naviknuto na fiskalne suficite (deficit 2019.–2020. bio je prvi u 15 godina).

Deficiti su uglavnom financirani upotrebom velikih fiskalnih rezervi Hong Konga. Fiskalne rezerve u listopadu su iznosile 681 milijardu HKD (84,1 milijardu EUR), što je smanjenje od 16,5 % u odnosu na prethodnu

⁶¹ Izjava o politici: *Development of Virtual Assets in Hong Kong* (Razvoj virtualne imovine u Hong Kongu), Ured za financijske usluge i riznicu, vlada Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202210/31/P2022103000454.htm>.

⁶² Proračun za razdoblje 2022.–2023., govor ministra financija Paula M. P. Chana, <https://www.budget.gov.hk/2022/eng/index.html>.

⁶³ Mjesečni financijski rezultati, Ministarstvo financija, vlada Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na: https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_acc_monfinancial.html.

godinu i 35,2 % u odnosu na 1 bilijun HKD u listopadu 2019. Rezerve odgovaraju procijenjenim rashodima u 12 mjeseci, dok su prije pandemije bolesti COVID-19 odgovarale rashodima u 24 mjeseca.

Trgovinska politika

Vlada je u studenome najavila službeni početak pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini s Peruom⁶⁴. Prvi krug pregovora obuhvaćao je trgovinu robom, usluge, ulaganja, elektroničku trgovinu te mala i srednja poduzeća. Peru je 2021. bio peti najveći trgovinski partner Hong Konga u trgovini robom u Latinskoj Americi. Peru je i član Pacifičkog saveza, s kojim Hong Kong razmatra otvaranje pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini.

Hong Kong je 2022. i dalje nastojao pristupiti Regionalnom sveobuhvatnom gospodarskom partnerstvu uz potporu njegovih članova.

Hong Kong je dosad potpisao osam sporazuma o slobodnoj trgovini, i to s kontinentalnom Kinom (u lipnju 2003.), Novim Zelandom (u ožujku 2010.), državama članicama Europskog udruženja slobodne trgovine (u lipnju 2011.), Čileom (u rujnu 2012.), Makaom (u listopadu 2017.), Udruženjem država jugoistočne Azije (u studenome 2017., s potpunim stupanjem na snagu u veljači 2021.), Gruzijom (u lipnju 2018.) i Australijom (u ožujku 2019.).

Gospodarska integracija s kontinentalnom Kinom

Posljedice pandemije i dalje su ometale razvoj područja zaljeva Guangdonga 2022. Prema okvirnom planu razvoja područja zaljeva Guangdonga⁶⁵, koji je Državno vijeće objavilo 2019., 2022. bila je prva ključna etapa za optimiziranje strukture industrije i koordinaciju razvoja, uz razumnu raspodjelu poslova, niskougličnu proizvodnju i način života s niskim emisijama ugljika.

U kineskom **14. petogodišnjem nacionalnom planu** objavljenom u ožujku 2021. ponovno su navedeni ciljevi za područje zaljeva Guangdonga i uloga Hong Konga. Hong Kong bi trebao ojačati svoju ulogu međunarodnog financijskog središta i uzajamni pristup financijskih tržišta kontinentalne Kine i Hong Konga. U petogodišnjem planu predviđeno je i da će se Hong Kong razvijati kao središte za trgovinu, inovacije i tehnologiju te promet, što uključuje infrastrukturnu povezanost s područjem zaljeva Guangdonga. Planira

⁶⁴ Priopćenje za medije vlade Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202211/16/P2022111600587.htm?fontSize=1>.

⁶⁵ *Outline Development Plan for the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area* (Okvirni plan razvoja područja zaljeva Guangdonga, Hong Konga i Makaa) (neslužbeni prijevod na engleski jezik), dostupno na:

<https://www.bayarea.gov.hk/en/outline/plan.html>.

se i razvoj međunarodnih pravnih usluga, usluga za rješavanje sporova i trgovine intelektualnim vlasništvom. PUP bi trebao pomoći dovesti kapital i stručnjake u područje zaljeva Guangdonga.

Zona za suradnju u okviru modernih uslužnih i industrijskih djelatnosti **Qianhai** Shenzhen-Hong Kong (u Shenzhenu) u lipnju 2022. najavila je devet mjera olakšavanja povezanih s Hong Kongom koje obuhvaćaju područja kao što su inovacije i poduzetništvo mladih, razvoj tehnologije te financijske, pravne i zdravstvene usluge.

Ostale mjere povezane s područjem zaljeva Guangdonga navedene u predstavljanju politike čelnika vlade uključuju: 1. jačanje potpore poduzećima iz Hong Konga koja se šire na području zaljeva Guangdonga, 2. poboljšanje integracije intermodalnog prijevoza i povezivosti hongkonške zračne luke s područjem zaljeva Guangdonga (uključujući objekte za izravan transfer), 3. poticanje konvergencije pravne prakse i posredovanja te 4. upotrebu više lijekova i medicinskih proizvoda registriranih u Hong Kongu na području zaljeva Guangdonga (na temelju mjera olakšavanja uvedenih 2021.).

Hong Kong nastoji i omogućiti osiguravajućim društvima da pružaju poslijeprodajne usluge osiguranja u gradovima područja zaljeva Guangdonga. Cilj je pružati usluge podrške stanovnicima područja zaljeva Guangdonga koji su sklopili police osiguranja u Hong Kongu i razviti uzajamni pristup tržištima osiguranja.

III. Odnosi između Hong Konga i kontinentalne Kine

Glavni tajnik Komunističke partije Kine i **predsjednik Kine Xi Jinping posjetio je Hong Kong od 30. lipnja do 1. srpnja** radi obilježavanja 25. obljetnice predaje Hong Konga Kini. To je bio njegov prvi posjet Hong Kongu od 2017. i prvo putovanje izvan kontinentalne Kine od 2020. i izbijanja pandemije bolesti COVID-19. Xi Jinping predvodio je svečanost inauguracije šeste vlade Hong Konga i čelnik vlade John Lee pred njim je položio prisegu.

Tom je prilikom Xi Jinping održao govor u kojem je izjavio da načelo „jedna zemlja, dva sustava” ne služi samo temeljnim interesima Hong Konga, nego i čitave zemlje. Sažeo je iskustva stečena u prethodnih 25 godina i istaknuo važnost potpune i vjerne provedbe načela „jedna zemlja, dva sustava”. To uključuje poštovanje krajnje nadležnosti središnje vlade, osiguravanje visokog stupnja autonomije Hong Konga, osiguravanje da Hong Kongom upravljaju domoljubi i očuvanje posebnog statusa i prednosti Hong Konga.

Usto, Xi Jinping iznio je „četiri prijedloga” za novu upravu i za društvo: poboljšati upravljanje, nastaviti stvarati snažan zamah za rast, nastojati riješiti probleme naroda te surađivati radi očuvanja sklada i stabilnosti. Sastao se s pripadnicima zakonodavne i sudbene vlasti, predstavnicima privatnog sektora i vođama raznih dijelova društva te je posjetio garnizon Narodnooslobodilačke vojske.

Vladine organizacije i organizacije naklonjene Pekingu tjednima nakon posjeta Xi Jinpinga organizirale su seminare o govoru održanom 1. srpnja. Ured za obrazovanje distribuirao je primjerke govora školama i dječjim vrtićima.

U agencijama središnje vlade nadležnima za Hong Kong, među ostalim u hongkonškom garnizonu Narodnooslobodilačke vojske, provedeno je više kadrovskih promjena prije kongresa Komunističke partije.

Ograničenja putovanja između Hong Konga i kontinentalne Kine i dalje su bila na snazi. Čelnik vlade John Lee otkazao je svoj prvi posjet provinciji Guangdong. Posjet hongkonških izaslanika Nacionalnog narodnog kongresa Xinjiangu u kolovozu odgođen je zbog pandemije.

Izbori za hongkonške zastupnike Nacionalnog narodnog kongresa održali su se 15. prosinca. U ožujku 2022. Nacionalni narodni kongres donio je postupke za izbor zastupnika kojima je izborni tijelo ograničeno na kineske članove Izbornog povjerenstva.

Kina je u listopadu opozvala šest dužnosnika iz svojeg konzulata u Manchesteru nakon što su tijela za izvršavanje zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine od njih zatražila da se odreknu diplomatskog imuniteta zbog incidenta povezanog s inozemnim prosvjednicima naklonjenima Hong Kongu⁶⁶.

Predsjednik Xi Jinping i premijer Li Keqiang pohvalili su rad **čelnika vlade Johna Leeja za vrijeme njegova prvog posjeta Pekingu** od 21. do 24. prosinca. John Lee sastao se i s drugim najvišim dužnosnikom Komunističke partije Kine, Lijem Qiangom.

Kontinentalna Kina bila je glavni trgovinski partner Hong Konga u trgovini robom te se na nju odnosilo 49 % ukupne trgovine Hong Konga u prvih 10 mjeseci 2022. Hong Kong je pak bio važno trgovinsko čvorište za kontinentalnu Kinu i bio je njezin peti najveći trgovinski partner u prvih devet mjeseci 2022.

⁶⁶ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/47096428/248254/UK-row-ends-as-China-recalls-diplomats>

Provincija Guangdong i dalje je bila važna baza vanjske proizvodnje za Hong Kong. Sporazum o bližem gospodarskom partnerstvu s kontinentalnom Kinom (iz 2003.) najvažniji je trgovinski sporazum Hong Konga. Nije bilo značajnih izmjena sporazuma 2022. Vrijednost robe ponovno izvezene kroz Hong Kong iz kontinentalne Kine i u nju činio je oko 90 % ukupne trgovinske vrijednosti ponovnog izvoza Hong Konga (2021.).

Hong Kong je i dalje bio ključno *offshore* financijsko središte i investicijsko čvorište za kontinentalnu Kinu. Na kraju 2021. kontinentalna Kina bila je najveći izvor ulaznih izravnih stranih ulaganja (FDI) za Hong Kong, ne uzimajući u obzir *offshore* financijska središta, i prvo odredište za izlazna izravna strana ulaganja Hong Konga te se na nju odnosilo 28 % ukupnog iznosa ulaznih izravnih stranih ulaganja i 49 % ukupnog iznosa izlaznih izravnih stranih ulaganja⁶⁷. S druge strane, Hong Kong je i dalje bio vodeće odredište za izravna strana ulaganja kontinentalne Kine i vodeći izvor izravnih stranih ulaganja za kontinent – na njega se odnosilo više od polovine ukupnih ulaznih i ukupnih izlaznih stranih ulaganja. U Hong Kongu je na burzu uvršteno 1 395 poduzeća iz kontinentalne Kine, koja čine 77 % ukupne tržišne kapitalizacije.

Tržišta kapitala Hong Konga i kontinentalne Kine povezana su **Sustavom povezivanja burza**, kojim je burza u Hong Kongu povezana s burzama u Šangaju i Shenzhenu, i Povezivanjem obveznica, programom uzajamnog pristupa tržištu za tržišta obveznica. To je dopunjeno pokretanjem sustava Povezivanja upravljanja imovinom u području zaljeva Guangdonga u rujnu 2021., kojim se stanovnicima kontinentalne Kine, Hong Konga i Makaa koji ispunjavaju uvjete omogućuje ulaganje u proizvode za upravljanje imovinom koje distribuiraju banke na navedenim tržištima.

Hong Kong je ojačao svoj povlaštenu uzajamni pristup s tržištem kapitala kontinentalne Kine. Fondovi čijim se udjelima trguje na burzi (ETF-i) uvršteni su u Sustav povezivanja burza, čime se međunarodnim ulagačima omogućila kupnja prihvatljivih ETF-a u kontinentalnoj Kini i ulagačima iz kontinentalne Kine omogućila kupnja prihvatljivih ETF-a u Hong Kongu. Najavljen je i Sustav povezivanja zamjena⁶⁸. Njime će se olakšati uzajamni pristup međubankovnim tržištima zamjene kamatnih stopa Hong Konga i kontinentalne Kine, čime će se ulagačima na tržištu obveznica kontinentalne Kine omogućiti

⁶⁷ *Statistical report on External Direct Investment Statistics of Hong Kong* (Statističko izvješće s podacima o vanjskim izravnim ulaganjima Hong Konga) (izdanje za 2021.), 9. prosinca 2022., dostupno na: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>.

⁶⁸ *Joint Announcement of the People's Bank of China, the Hong Kong Securities and Futures Commission and the Hong Kong Monetary Authority* (Zajednička objava Narodne banke Kine, Komisije Hong Konga za vrijednosne papire i budućnosnice te Monetarnog tijela Hong Konga), dostupno na: <https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2022/07/20220704-3>.

dodatan alat za ulaganja i upravljanje rizicima. Sustav će se najprije uspostaviti u smjeru sjevera, a u kasnijoj fazi mogao bi se uspostaviti u smjeru juga.

IV. Bilateralni odnosi i suradnja EU-a i Hong Konga

Ograničenja putovanja povezana s pandemijom bolesti COVID-19 i dalje su sprečavala posjete na visokoj razini predstavnika institucija EU-a. Godišnji **strukturirani dijalog između EU-a i Hong Konga** nije se održao treću godinu zaredom. EU pridaje veliku važnost dijalogu o spornim pitanjima i područjima od zajedničkog interesa.

Poduzeća iz EU-a i dalje su činila najveću stranu poslovnu zajednicu u Hong Kongu, ispred Japana, SAD-a i Ujedinjene Kraljevine. Do lipnja 2022. najmanje 1 600 poduzeća iz EU-a pokrenulo je poslovanje u Hong Kongu. Mnoga od njih (857) uspostavila su svoje regionalno sjedište u gradu. Poduzeća iz EU-a djeluju u mnogim sektorima, uključujući financijske i poslovne usluge, trgovinu i logistiku, maloprodaju, hranu i piće te građevinarstvo. Godišnje istraživanje o inozemnim poduzećima koje provodi hongkonška Uprava za popis stanovništva i statistiku⁶⁹ pokazuje da se broj poduzeća iz EU-a tek blago smanjio (–0,2 %) u odnosu na broj zabilježen prije pandemije (u lipnju 2019.) te da iznosi 1 600 poduzeća. To pokazuje da su poduzeća iz EU-a bila otpornija na lokalna kretanja od drugih stranih poslovnih zajednica (istraživanje je pokazalo da se ukupan broj stranih poduzeća smanjio za 5,2 %). Međutim, u te statističke podatke nisu uvrštena poduzeća iz EU-a koja su za vrijeme svojeg poslovanja u Hong Kongu obustavila ili premjestila neke aktivnosti i/ili smanjila broj zaposlenika ili ih premjestila.

Bilateralna trgovina robom u prvih devet mjeseci 2022. iznosila je 22,1 milijardu EUR, što je gotovo jednako (–0,03 %) kao u istom razdoblju 2021. Izvoz robe iz EU-a u Hong Kong iznosio je 17,9 milijardi EUR, dok je uvoz iz Hong Konga ukupno iznosio 4,1 milijardu EUR, čime je ostvaren suficit od 13,8 milijardi EUR u korist EU-a⁷⁰. **EU je u prvih 10 mjeseci 2022. bio treći najveći trgovinski partner Hong Konga u trgovini robom**, nakon

⁶⁹ *Report on 2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong* (Izvešće o godišnjem istraživanju hongkonških društava čija se matična društva nalaze izvan Hong Konga za 2022.), Uprava za popis stanovništva i statistiku Posebnog Upravnog Područja Hong Kong, dostupno na: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>.

⁷⁰ Eurostat: trgovina robom Europske unije, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/mainxtnet.do>.

kontinentalne Kine i Tajvana⁷¹. Hong Kong je ostao važna platforma za trgovinu između kontinentalne Kine i EU-a.

Bilateralna trgovina uslugama između EU-a i Hong Konga 2021. porasla je za 25,1 % u odnosu na prethodnu godinu i iznosila je 34,1 milijardu EUR⁷². Uvoz u EU iz Hong Konga iznosio je 12,3 milijarde EUR, a izvoz iz EU-a u Hong Kong ukupno je iznosio 21,8 milijardi EUR (privremeni podaci). Time je ostvaren trgovinski suficit od 9,5 milijardi EUR u korist EU-a. Iz privremenih podataka za prvu polovinu 2022. vidljiv je velik rast bilateralne trgovine uslugama s Hong Kongom (rast od 21,4 % u odnosu na prethodnu godinu, na 19,3 milijarde EUR) i trgovinski suficit u korist EU-a u iznosu od 4,7 milijardi EUR⁷³.

Dvosmjerna **ulaganja** i dalje su bila znatna: prema najnovijim podacima ulaganja iz Hong Konga u EU iznosila su 162 milijarde EUR, a ulaganja iz EU-a u Hong Kong iznosila su 128 milijardi EUR⁷⁴.

Europska komisija i hongkonške vlasti riješile su više pitanja povezanih s **trgovinom prehrambenim proizvodima**. Proveden je prelazak na novu platformu (TRACES NT) za izvoz proizvoda životinjskog podrijetla iz EU-a.

Ograničenja povezana s pandemijom bolesti COVID-19 ometala su provedbu operativnih aktivnosti planiranih u okviru Sporazuma o carinskoj suradnji i uzajamnoj administrativnoj pomoći između EU-a i Hong Konga i akcijskog plana za suradnju u carinskoj provedbi **prava intelektualnog vlasništva**. Hong Kong je i dalje bio drugo najveće mjesto podrijetla prema vrijednosti robe kojom se povređuju prava intelektualnog vlasništva i koja se uvozi u EU, bez obzira na to je li ta roba proizvedena na području grada. Sastanci s voditeljima Odjela za carinu i trošarine nisu se održali u Hong Kongu 2022.

Kad je riječ o **oporezivanju**, Skupina za kodeks o postupanju obratila se jurisdikcijama koje su utvrđene kao relevantne s obzirom na njihova izuzeća prihoda iz inozemnih izvora, uključujući Hong Kong. Kao rezultat dijaloga i navedenih informacija Hong Kong se obvezao da će do kraja 2022. reformirati svoj režim izuzeća prihoda iz inozemnih izvora jer je utvrđeno da nije usklađen.

⁷¹ *Statistical report on Hong Kong External Merchandise Trade (October 2022)* (Statističko izvješće o vanjskoj trgovini robom Hong Konga (listopad 2022.)), 6. prosinca 2022., dostupno na: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020005&scode=230>.

⁷² Eurostat: trgovina uslugama Europske unije – godišnji podaci (privremeni), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_its6_det/default/table?lang=en.

⁷³ Eurostat: platna bilanca Europske unije i europodručja – tromjesečni podaci, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_EU6_Q_custom_457552/default/table.

⁷⁴ Eurostat: statistički podaci o stranim ulaganjima Europske unije, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_fdi6_geo/default/table?lang=en.

Prijedlog zakona o reformiranju oporezivanja u Hong Kongu u vezi s režimom izuzeća prihoda iz inozemnih izvora donesen je 14. prosinca 2022.⁷⁵ Smjernice o njegovoj provedbi još su u izradi.

Šesto godišnje **dogaćanje TAIEX-a o suzbijanju trgovine ljudima** održalo se 26. i 27. siječnja 2022. Radionica se sastojala od dvije poludnevne internetske sesije i obuhvaćala je međunarodne trendove u doba pandemije bolesti COVID-19, borbu protiv trgovine ljudima koja uključuje prisilne brakove etničkih manjina, sprečavanje pranja novca, financijske istrage trgovine ljudima i pomoć žrtvama trgovine ljudima. To je bio drugi put da se to događanje održalo na internetu. Na događanju je sudjelovao velik broj osoba iz Hong Konga, uz sedamdesetak sudionika iz više odjela vlade. Sedmero stručnjaka iz EU-a održalo je izlaganja.

Uspostavljen je **Mehanizam za olakšavanje suradnje između EU-a i Hong Konga** radi suradnje s Hong Kongom. Organizirana su javna događanja o poreznoj reformi (izuzeće prihoda iz inozemnih izvora) i održivosti.

U prvoj polovini godine nije bilo moguće organizirati **aktivnosti javne diplomacije**, kao što je Dan Europe, zbog ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19. Aktivnosti uživo postupno su se počele ponovno održavati nakon ublažavanja ograničenja.

Ured EU-a organizirao je **Filmski festival EU-a 2022.**, na kojem je prikazan ukrajinski film. Ostala događanja uključivala su čišćenje plaža, Međunarodni dan protiv homofobije, bifobije i transfobije, festival dokumentarnih filmova, Speak Dating (događanje kojim se promiču jezici EU-a), Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama te Svjetski dan borbe protiv AIDS-a. Ured EU-a nije održao nijedno javno događanje o temeljnim slobodama i ljudskim pravima zbog okolnosti povezanih sa Zakonom o nacionalnoj sigurnosti.

U zaključcima Vijeća o Hong Kongu iz srpnja 2020. predviđeno je stalno **promatranje suđenja** prodemokratskim aktivistima. Ured EU-a i države članice EU-a u Hong Kongu promatrali su 71 suđenje 2022.

⁷⁵ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202212/14/P2022121400286.htm>